

Groeten uit Paramaribo

Op 6 oktober stapten we met z'n vieren uit het vliegtuig in Paramaribo, de tropische warmte tegemoet. We liggen direct onder die warme deken. Na drie maanden reizen begon hier het tweede deel van onze sabbatical: drie maanden wonen en werken in Suriname. We hadden geen idee wat we precies konden verwachten, maar we wisten wél dat we zin hadden in een volgend avontuur. Eerlijk gezegd waren we de onrust van het nomadenbestaan ook wel een beetje beu, dus burgerlijk settelen geblazen: huis, huurauto, fietsen, stethoscoop weer uit de backpack, school, sportclubjes en af en toe oppas voor Guus en Pip zodat we zelf een avondje uit kunnen.

Wat meteen opvalt aan Suriname is de enorme tegenstelling tussen rijk en arm, en daar zit geen middenlaag tussen. In één straat kun je een statig houten herenhuis zien - soms prachtig opgeknapt, soms met afgebladderde verf en half verzakt - en een paar meter verder een golfplaten hutje of een onafgebouwd huis. Het land is prachtig, maar ook confronterend arm. De wegen zijn vol auto's, maar voetgangers of fietsers zijn schaars. Vuilnis op straat, een kakafonie aan lawaai. Kortom: een levendige chaos. En toch is er een opvallende rust bij de mensen zelf. We voelden ons de eerste weken overdonderd door alle indrukken: de geuren, de geluiden en de ziedende hitte. Het was een cultuurschok, die soms ook heimwee oproep. Naar het bekende ritme van thuis, de vertrouwde gezichten, het gemak van even langs de supermarkt fietsen. We misten ook het dagelijkse avontuur van de reis. En tegelijk merkten we ook hoe snel je leert meebewegen, hoe het onbekende langzaam

gewoon wordt. Na 3-4 weken voelden we ons echt al een beetje Surinaams.

We willen graag iets betekenen hier, iets doen dat verschil maakt, maar wat dan precies, en hoe? En willen mensen dat eigenlijk wel? We kwamen vol nieuwsgierigheid, en merkten tegelijk dat het niet altijd eenvoudig is om in te passen in een wereld die zo anders is. Toch raakt de stad ons. De mensen zijn vriendelijk, open, warm en ondanks de armoede of de zorgen die we in de praktijk soms zien, is er ook een grote trots en veerkracht. Het maakt dat we steeds weer opnieuw moeten kijken, luisteren, en onszelf afvragen wat we kunnen leren, in plaats van wat we kunnen brengen.

We wonen in een huis op een compound aan de rand van de stad. Met een hek eromheen en een slagboom voor de poort voelt het veilig en rustig. Het is een fijne plek om thuis te komen na een dag vol indrukken. Guus en Pip gaan hier naar een Nederlandse basisschool in Paramaribo. Ze zijn een van de weinige blonde kinderen, maar dat lijkt niemand wat uit te maken. Die 2 kaaskoppen hebben ook niet in de gaten dat ze als enige een ander kleurtje hebben, kortom geen discriminatie (wat we wel verwacht hadden). Het onderwijs is wat klassieker dan in Nederland,

maar de sfeer is warm en betrokken. Kleine klassen, lieve juffen, vrolijke kinderen. Guus en Pip gaan met plezier naar school, nemen vriendjes mee naar huis en hebben hier zelfs al hun verjaardagsfeestjes gevierd. Het is mooi om te zien hoe soepel kinderen zich aanpassen, hoe snel ze hun plek vinden in een nieuwe wereld. Al missen ze hun eigen bed en hun vriendjes en familie in Nederland ook echt wel. Nu 4 weken voor de terugvlucht, beginnen we ook "de stal" te ruiken.

Al ver voor onze reis hebben we via een Nederlandse collega kunnen regelen dat we hier in de lokale huisartsenpraktijk kunnen werken. We doen dit samen met een aantal Surinaamse collega-artsen, onder wie een oudere dokter van 78 die nog elke ochtend met zichtbaar plezier zijn spreekuur draait. "Pensioen?" lacht hij. "Wat moet ik dan de hele dag doen?". We fietsen er elke ochtend naartoe, zo'n 25 minuten door de warmte. Dat zorgt regelmatig voor verbaasde blikken en opgestoken duimen onderweg, want hier fietst bijna niemand. Af en toe zie je een oudere man langzaam voorbij schommelen op een roestige fiets, maar verder pakt vrijwel iedereen de auto, zelfs voor kleine stukjes. Wij zijn dus een opvallende verschijning op de weg. Een attractie.

Het huisartsenvak is hier tegelijk herkenbaar en totaal anders. Mensen zien jou als "de dokter" die zegt hoe 't moet, een beetje als 30 jaar terug in Nederland. Mensen komen met klachten die we in Nederland ook zien, maar ook met gewoontes die voor ons nieuw zijn. Zo komt men bijvoorbeeld voor een "attest-briefje" - een doktersverklaring voor de werkgever als men een dag ziek is - iets wat wij in Nederland niet kennen. De huisarts is dus ook bedrijfsarts. Soms voelt het werk

daardoor wat oppervlakkiger, maar dan zijn er juist ook die momenten waarop je merkt dat je echt iets kunt betekenen. Zoals bij een jonge vrouw die net hoorde dat ze diabetes heeft. We bespraken samen haar voeding, beweging en medicatie, maar ook hoe moeilijk het is om gezond te eten als er geen geld is voor vers fruit of groente. Of die jonge moeder die in haar eentje meerdere banen combineert, de zorg voor 3 kinderen heeft, een vader die uit beeld is geraakt. Zulke gesprekken raken ons, omdat ze laten zien hoe ongelijkheid letterlijk voelbaar wordt in het dagelijks leven. En toch is er ook een bepaalde lichtheid in hoe mensen met het leven omgaan. Ze lachen veel, ze klagen weinig. Het leert ons relativeren en herinnert ons eraan wat echt belangrijk is. Niet alle recepten die wij voorschrijven worden vergoed, waardoor mensen suboptimaal behandeld kunnen worden. Alternatieven worden niet geboden, of zijn vaak minder werkzaam. Dit maakt de levensverwachting

van de Surinamer beduidend lager, namelijk 72,1 jaar.

We hebben inmiddels ook wat poli's in het binnenland en het academisch ziekenhuis bezocht. Daar is de zorg weer een wereld op zich: eenvoudiger, met minder middelen, maar vaak met een opvallende rust en vanzelfsprekendheid. We zien daar ontzettend veel misgaan in de patiëntenzorg, alsof dit geaccepteerd is. Een mensenleven, met name een kinderleven lijkt hier beduidend minder waard. Het voelde heel onmachtig om niet te kunnen ingrijpen. Kinderen gaan hier voor je neus "gewoon" dood aan vermijdbare en oplosbare oorzaken. Er bestaat ook geen tuchtrecht zoals in Nederland, wat de druk van prestatie ook minder groot maakt. Er ontbreekt een hoop kennis in alle lagen van de zorg, men is onbewust onbekwaam. Het maakt ons bovendien verdrietig dat het schaarse goed opgeleide personeel wegtrekt uit Suriname om vervolgens lager geschoold

(maar beter betaald) werk in Nederland te gaan doen. Er wordt open en bloot personeel door Nederlandse uitzendbureaus geworft. We moeten ons schamen.

In onze vrije tijd trekken we er regelmatig op uit. We maken boottochtjes over de brede rivieren, bezoeken oude plantages die nu als groene oases dienen, en slapen af en toe in jungle-resorts midden in de natuur. Die weekenden voelen als kleine ontdekkingsreizen. De kinderen genieten van de dieren, het varen en het buitenspelen. En wij genieten van hen, de natuur en de rust. We zijn ontzettend dankbaar: voor dit avontuur, voor elkaar, en voor het besef dat we midden in iets bijzonders staan.

En misschien is dat wel de grootste les van onze tijd hier: dat je niet per se méér nodig hebt om rijk te leven.

Jos, Janneke, Guus en Pip